

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4. Vtrum caro fuerit prius assumpta, quàm animæ vnita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

nalere ratio. inferens alicuius naturae ex prioritate. secundum di-

Inf. q. 68. ar. 1. ad 1. & 3. di. 1. ar. 1. & 2. ad 1. & ad 2. & ne. q. 6. ar. 4. ad 2.

Ad hoc dicitur, quod ratio non est ad hominem, sed simpliciter: & ideo non oportet ipsam saluare ad hominem, sed simpliciter. Fundatur autem ratio super hoc, quod naturalis modus productionis alicuius, diuersus penes hoc, quod est producti in corpore, uel extra, & ante corpus, monstrat diuersitatem naturae rei productae.

Nec eget multa probatione hac propositione, sed est quasi per se nota; quoniam si res aliqua sic se habent, quod ex naturis suis uendicant sibi tam diuersos modos suae naturalis productionis, non nisi ex diuersitate formae rerum, quae producuntur, proceduntur, puta quia una naturaliter est in corpore, & alia non, propterea una naturaliter exigit fieri in corpore, & alia ante corpus, una naturaliter est forma corporis, & ideo fit in corpore, alia non est naturaliter forma corporis, & ideo fit extra, & ante corpus.

In eio fu. ar. 3. citatis.

e. 18. in prim. 20. g.

Vnde supponit haec ratio animas nostras secundum suum naturalem modum fieri, creando infundi & infundendo creati, quia sunt naturaliter formae corporum, & ex hac suppositione arguit, quod anima Christi non fuit ab initio creata, & assumpta. Supponit etiam quod in prima constitutione uniuersi non attenditur (ut Aug. docuit) quid Deus potuerit facere, sed quid natura rerum earumque ordo exigit.

In responsione ad tertium eiusdem articuli nota bene resolutionem claram, unde fides Christi est iustificatiua, ex proposito diuinae gratiae, iuxta euidentem auctoritatem Apost. ad Rom. 4.

Super questionis sextae articulum quartum.

TITULUS de prioritate temporis intelligitur. Et est ratio quaeritionis, quia in conceptione aliorum hominum inuenit prius tempore caro, quam adueniat anima rationalis, quae prius uiuit uita plantae, dein de uita sensus, & postremo animatur anima rationali. Et constat quod filius Dei assumpsit carnem ab initio conceptionis sui corporis.

In corpore unica est conclusio responsiua quaesto negatiue. Caro Christi non prius assumpta est a uerbo, quam anima unita. Probatur dupliciter, primo sic. Caro humana non est assumptibilis antequam sit propria materia animae rationalis & humana, ergo non est prius assumpta, quam anima rationali unita. Antecedens habet duas partes, quae in idem redeunt, nec differunt, nisi sicut expressum in communi & proprio uocabulo, quoniam materia propria animae rationalis & caro humana idem sunt: sed differunt, quia ut materia propria sonat id, quod commune est omnibus materiis propriis, ut caro humana specificat id quod est in ordine ad animam rationalem.

Ex utraque ergo parte probatur in litera consequentia. Primo, ex proprietate materiae, quia materia simul dum recipit formam sit propria illius formae, quod probatur, tum quia materia non prius habet or-

dinem ad formam ut propriam formam, quam habeat ipsam formam, tum, quia simul terminatur generatio & alteratio praeterea. Ex secunda uero parte, quia caro non est humana ante aduentum animae rationalis. Antecedens uero pro secunda parte relinquatur per se notum: pro prima uero parte probatur, quia caro hu-

mana non est a sumptibilis, nisi per ordinem, quem habet ad animam rationalem, ut propriam formam. Secundo probatur conclusio ex proportionali adiecta huius rationi similitudine de anima, sicut anima rationalis non prius assumpta, quam unita carni, ita nec caro prius assumpta quam unita anima rationali. Et utrobique ratio proportionaliter est, quia id contra naturam anime, hoc contra naturam carnis humanae.

Circa hunc processum, unum dubium occurrit, quia uidetur quod materia propria formae sit ante aduentum formae, quoniam materia non est propria nisi propter dispositiones ad talem formam, materia autem plene disposita est inmediate ante instanti introductionis formae, prius igitur tempore est materia propria animae rationalis, & uniuersaliter formae, quam adfit ipsa forma. Praeterea, minus est materia propria animae rationalis, & minus habet ordinem ad ipsam carni mortua, quam caro immEDIATE ante instanti introductionis animae rationalis, quoniam ista naturaliter necessitat ad formam, illa naturaliter magis ac magis recedit a forma exclusa: sed caro Christi mortua habet ordinem ad animam Christi, propter quem remanet assumpta, ut propria materia illius, igitur & caro in ultima dispositione habet illum ordinem, & est propria materia animae rationalis.

Ad primum dicitur, quod propria materia alicuius formae dupliciter dicitur, si fieri tantum uel in facto esse. In proposito autem sermo est de materia propria in facto esse: obiectio autem procedit de materia proprie in fieri.

Ad secundum conceditur, quod secundum naturae ordinem caro ultimo disposita habet magis rationem propriae materiae, quam caro mortua, sed in ordine ad resurrectionem, quae sola diuina potest potentia fieri, caro mortua habet magis materiae propriae rationem: quia ista iam in facto esse. fuit propria materia istius animae, & dedit huic animae indiuiduationem, & reuincenda est illi ad reconstituendum eundem numero hominem.

Vnde in equiuoco laboramus, quoniam aliter sumitur propria materia in generatione, ubi naturae ordo attenditur, & aliter in resurrectione, ubi diuinus ordo consideratur; quia tamen apud theologum utraque dicitur propria materia, ideo caute Auctor in litera non dixit, hunc ordinem non haberi nisi praesente anima rationali corpori, sed dixit non haberi antequam anima adueniat: cum hoc enim fiat, quod habeat etiam post mortem, ex quo iam semel anima affuit corpori: cum primo autem dicto non stare, quod haberetur post mortem propria materia.

In responsione ad secundum eiusdem articuli, uide rationem naturalem, quare non arguit diuersitatem naturae auferre a Christo naturalem modum producendi carnem, & argueret diuersitatem naturae, si anima producta esset ante corpus, quia, scilicet in carnis productione uarietas esset penes antecedentia.

In art. in hunc.

In prob. habet liber in ope. Ana. mo. 3.

Lib. 3. ord. in ca.

denia tantum, in anime uero productione, uarietas ponitur in apilis constitutis intrinsecis. Et ratio assignatur, quia materia natura est esse ante formam, & disponi ad illam: forma autem non est nata esse ante materiam; hanc tamen rationem intelligit pro ratione conuenientiae, quare, conueniens fuit carnem Christi non naturaliter, hoc est

R E S P O N S. Dicendum, quod caro humana est assumptibilis a uerbo, secundum ordinem, quod habet ad animam rationalem, sicut ad propriam formam. Hunc autem ordinem non habet antequam anima rationalis ei adueniat, quia simul dum aliqua materia fit propria alicuius formae, recipit illam formam, unde in eodem instanti terminatur alteratio in quo introducitur forma substantialis. Et inde est, quod caro non debuit ante assumi, quam esset caro humana, quod factum est anima rationali adueniente. Sicut igitur anima non est prius assumpta, quam caro, quia contra naturam animae est, ut prius sit quam corpori uniatur, ita caro non debuit prius assumi, quam anima, quia non prius est caro humana, quam habet animam rationalem.

A D P R I M U M ergo dicendum, quod caro humana sortitur esse per animam. Et ideo ante aduentum anime non est caro humana, sed potest esse dispositio ad carnem humanam. In conceptione tamen Christi Spiritus sanctus quod est agens infinitae uirtutis, simul & materiam disposuit, & ad perfectum perduxit.

A D S E C U N D U M Dicendum, quod forma actu dat speciem, materia autem quantum est de se, est in potentia ad speciem. Et hoc contra rationem formae esset quod praexistere naturae speciei, quae perficitur per unionem eius ad materiam, non autem est contra naturam materiam, quae praexistat naturae speciei. Et ideo dissimilitudo, quae est inter originem nostram & originem prius naturae est animata, quam unita uerbo personaliter, tum, quia constituitur in esse assumptibili per esse animatum: tum, quia caro constituitur in natura rationali per esse animatum anima rationali. Constat autem, quod non est assumptibilis nisi ut pars naturae rationalis, non solum ex parte sui, sed etiam ex parte personae, quae significat non quamlibet hypostasim, sed hypostasim naturae rationalis.

¶ Super quaest. sexta articulum quintum.

Titulus articuli intelligendus est ut sonat. In corpore articuli duo sunt. primo declaratur, quomodo intelligitur Iy mediante, in mysterio assumptionis. Secundo, respondetur quae sit una conclusio. Quo ad primum dicit unam propositionem multarum partium. In mysterio assumptionis medium intelligitur non a temporis, sed naturae ex parte agentis & simpliciter. Vbi quatuor conditiones medii in hoc mysterio ponuntur.

¶ Prima est, quod non est medium secundum tempus, quae probatur, quia simul tempore omnia assumpta sunt.

¶ Secunda, quod est medium secundum ordinem naturae. Et haec ex dictis supponitur.

¶ Tertia est, quod est ibi talis ordo naturae scilicet ex parte agentis. Et haec declaratur, quia in communi ordo naturae, quo aliquid est

A prius, & aliquid posterius in natura, dupliciter inuenitur, uel ex parte agentis, uel ex parte materiae. Et redditur ratio, quare secundum has duas causas inuenitur, quia sunt causae praexistentes ante effectum; agens enim & materia praexistunt, formam autem oportet non praexistere, & similiter finem generationis, cum coincidat cum forma;

Christi secundum, quod caro nostra prius concipitur, quam animetur, non autem caro Christi, est secundum illud quod precedit naturae complementum: sicut & quod nos concipimus ex semine uiri, non autem Christus. Sed differentia, quae est quantum ad originem aie, redundaret in diuersitate naturae.

A D T R I C I M U M dicendum, quod uerbum Dei per prius intelligitur unum carni, quam anima per modum communem, quo est in ceteris creaturis, per essentiam, potentiam, & praesentiam. Prius tamen dico, non tempore, sed natura: prius, non intelligitur caro ut quoddam ens, quod a uerbo habet, quae ut animata, quod habet ab aia: sed unione personali prius secundum intellectum oportet, quod oportet uniatur animae, quae uerbo: quia ex unione ad animam, habet quod sit unibilis uerbo in persona: praesertim, quia persona non inuenitur nisi in rationali natura.

ARTICULVS V.

Utrum tota humana natura sit assumpta mediantibus partibus.

A D Q U I N T U M sic procedit. Videtur, quod filius Dei assumptit totam naturam humanam mediantibus partibus eius. Dicit enim Aug. in li. de Agone Christiano, quod inuisibilis & incorruptibilis ueritas per spiritum animam, & per animam corpus, & sic totum hominem assumpsit: sed spiritus, anima, & corpus sunt partes totius hominis. ergo totum assumpsit mediantibus partibus.

¶ 1. Preter. Ideo filius Dei carnem assumpsit ordinem, quem ad animam habet, ita assumpsit partes, mediante toto, quia assumpsit animam & corpus propter ordinem, quem habent ad humanam naturam.

¶ Sed occurrunt hic literalia multa inquirenda. Primo, cur existente naturae ordine secundum quodlibet genus causae, ordinem naturae duobus eorum appropriat?

¶ Secundo, cur ordinem naturae ex parte materiae in hoc mysterio Auctor pertransiuit, cum prius natura ex parte causae materialis corpus Christi fuerit conceptum, quam animatum: patiens enim praesupponitur actui, qui in eo fit.

¶ Tertio, cur Auctor in hoc mysterio, de medio secundum naturae ordinem ex parte agentis secundum ordinem operationis respondendo tacuit, cum tamen in responsione ad primum, possumus de illo tractare?

¶ Ad primum dicitur, quod quia ordo naturae secundum genus causae formalis, & finalis reducitur ad ordinem naturae secundum genus causae agentis, tamquam in quo clarior relucet, quoniam secundum ordinem agentium ordinantur, & fines generationum, & formae genitorum, & res naturae priores secundum ordinem finis, aut formae in his, quae sunt, sunt posteriores in esse, quoniam & forma, & finis quanto ulterior in aliquo ordine, tanto prior, quia perfectior. Res uero, ut fuerit tam in materiae transmutatione, quam in intentione aut executione agentis priores, etiam S. Thomae.

E 4 sunt

3. dist. 2. q. 2.
2. 1. q. 3. &
2. 3. q. 1. &
2. 3. q. 5. art.
2. c. & dist. 5.
¶ 1. 1. c. 3.
Colligitur
ex ca. 18. 19.
20. & 21. 2. 3.